

Lokal utvecklingsplan för framtidens Högsjö i Vingåkersbygden

Framtidsvision

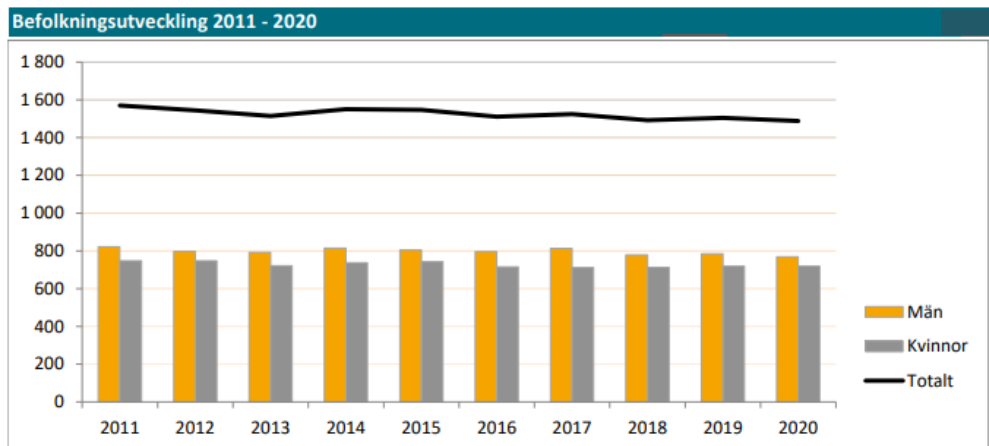
”Via föreningssamverkan utveckla Högsjöbygden till ett hållbart och levande samhälle”

Målgrupp för handlingsplanen är i första hand Högsjöborna som medverkat i processen.

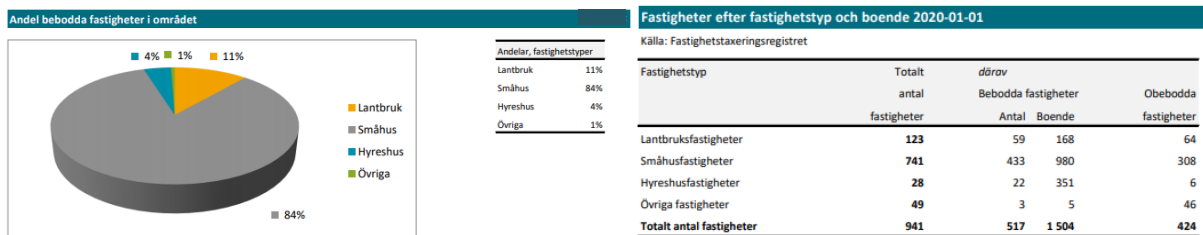
Sammanhållande för arbetet är HUG – Högsjö utvecklingsgrupp En levande ort för unga och gamla är vägledande för framtagandet av handlingsplanen.

Bygdeprofil

Statistik

Fastighetstyper

Servicen idag

Den service som finns idag består av en Coopbutik som även tillhandahåller tjänsterna: apoteksombud, utlämning systembolag, post och paketombud, i viss mån kontantuttag, Svenska spel, Refillkort mobil och fiskekort.

- ✓ Skola 1-6 och förskola
- ✓ Bibliotek 1 dag/vecka
- ✓ Distriktsköterska 1 dag/vecka (under skolterminerna)
- ✓ Bussförbindelser till centralorten Vingåker
- ✓ Återvinningsstation
- ✓ Pizzeria, värdshus och frisör

- ✓ Bensinmack
- ✓ Samlings/festlokal plus teatersalong i Folketshus
- ✓ Bilverkstad

Övriga tillgångar

- ✓ En utomhusscen
- ✓ Idrottsplats innehållande: tennisplan och tre fotbollsplaner, Boulebana, isbana, samlingslokal, omklädningsrum med dusch, bastu och solarium
- ✓ Idrottshall – kommunens största hall yta
- ✓ Friluftsområde med flera märkta spår, elljusspår, fotbollsplan, pulkabacke och en anslutande grillplats och sportstuga med vattenklosetter
- ✓ Badplats med bryggor, hopptorn och omklädningsrum samt närliggande grillplats
- ✓ En tredje grillplats med vindskydd på ön mellan Grävsjön och Ölången
- ✓ Ett 80-tal båtplatser med flytbryggor
- ✓ Gym
- ✓ Kommunens största privata arbetsgivare finns på orten i form av företaget Voith
- ✓ Bruksmuseum
- ✓ Thorslundkagge med tillhörande Ekliggarnas sal

Natur & miljö

Den största tillgången är den vackra naturen som finns i vårt område. Här finns fantastiska vandringsstigar som bjuder på natursköna miljöer och ett rikt djurliv. Att vistas i Högsjö med omnejd utan att få uppleva synen av de många hjortarna som vistas i området är högst ovanligt. Även en mångfald av grusvägar som inbjuder till i det närmaste bilfria cykelutflykter erbjuds.

Flera sjöar lockar till besök både vid och på, och utefter Grävsjöns strand finns en 1,2 km lång promenadstig med både sittbänkar, grillplatser och vindskydd. Om du är road av fiske så finns det möjlighet att köpa fiskekort av Fiskevårdsföreningen. Har du kanot kan du ta dig till Nyköping eller bara paddla på de sjöar som omger Högsjö.

I Högsjös närhet finns två naturreservat belägna. Tomsängen öster om samhället vid Högsjöns strand, med antydningar från gamla boplatser från järnåldern. Samt Perstopsskogen norr om Högsjö station, med en stor orörd torvmosse och skogsmark. Under snösäsongen kan du åka skidor på preparerade, väl uppmärkta skidspår av varierande längd. Spåren är även lämpade som promenadspår under barmarkssäsongen.

Kulturmiljö

Stora delar av Högsjö är klassat som kulturområde. Även på Högsjögård finns bevarat en del kulturbyggnader. Där finns t.ex. Corps de logi, gårdskapellet och ekonomibygnader alla bevarade från 1700-talet. Äldst är dock Fataburen, troligen från 1500-talet. Gårdskapellet är en populär och mycket trevlig bröllopskyrka. På själva gården finns även möjlighet att ordna bröllopfest eller andra högtidligheter. De erbjuder övernattningsåret runt samt jaktmöjligheter. Från järnbrukstiden finns flera förråds- och stallbyggnader från 1790-talet kvar. Av fabriksbyggnader kan nämnas

manufaktursmedjan, samt den lilla handsmedjan. Vaktornet i Jugendstil från tidigt 1900-tal skvallrar om nybyggnation och när textilverksamheten hade kommit igång och lokalerna var otillräckliga. Bruksmässens fantastiska omvandling från bostad åt arbetsfolk till disponentbostad och vidare till bruksmässa är en intressant historia. Högsjö Bruksmuseum som är inrymt i den s.k. Vita Skolan byggd 1785, erbjuder bygdens textilhistoria på ett skiftande och intressant sätt. Många maskiner, varav flera från 1900-talets början, är fortfarande funktionsdugliga. Inrymmer även ett fotoarkiv.

Bygdens historia

Fornfynd visar att Högsjö användes som boplats redan före Kristi födelse. Tecken ger aningar om att människor levde här för 7000 år sedan. Högsjö har som Ortsnamn med säkerhet funnits från 1247 då det är omskrivet i historieskrivningen. Stavningen kan ha varierat såsom Hogxgaard, Höxe gåård och Höxgärde.

Den första järnhanteingen i Högsjö ägde rum redan på järnåldern (500 f.kr. – 500 e.kr.). Resterna av den järnhanteringen kan man se i Tomsängens naturreservat. Den moderna järnbrukshistorien i Högsjö börjar 1637 när dåvarande ägare till Högsjögård, Britta Wildeman sökte och fick privilegiet på två härdar och en stångjärnshammare. Två grundförutsättningar för att anlägga järnbruket i Högsjö var tillgången till vattenkraft samt tillgången till skog som kunde kolas. Järnburket bedrev verksamhet och utvecklades fram till mitten av 1800-talet, då avvecklingen påbörjades. 1874 tystnade hammardunket för gott i Högsjö, en 220 årig epok var slut. Då tog Johan Wilhelm Schullström tillsammans med Sjöström, över arrendet av det nu nerlagda bruket, byggnader och vattenkraften. De anlade ett ullspinneri och bedrev viss vävning. 1875 framställdes den första filten för papperstillverkning, som leverades till Spånga där man tillverkade pappersmassa sedan 1871. I och med detta påbörjades en ny era i Högsjö industrihistoria.

Så här har vi arbetat med lokal utveckling

Detta är tredje gången en utvecklingsplan tas fram/uppdateras för Högsjö. Första gången skedde det i Vingåkerskommuns regi i projektet InnoV. Det projektet löpte under 2013 och planen var färdig skriven 2014. 2018 tilldelades Högsjö en projektledare från Leader Sörmland för att göra en översyn av utvecklingsplanen, det blev startskottet för att bilda HUG, Högsjö utvecklingsgrupp. Parallellt jobbade kommunstyrelse på att ta fram ett arbetssätt för landsortsutveckling. Under 2020 påbörjades Lokaltutvecklingsforum för de utvalda orternas utvecklingsgrupper att påverka och samverka genom. Med Vingåkers kommunens utvecklingsplan och organisation på plats är det dags för HUG att 2021 göra en översyn av utvecklingsplanen i egen regi.

HUG kunde konstatera att det s.k. seniorboendet i Högsjö kommer att ha en ny huskropp klar i sommar 2021, tack vare samarbetet med Vingåkershem och den lokala arbetsgruppen. Förra sommaren byttes bryggorna vid den kommunala badplatsen, och kan därmed strykas från planen.

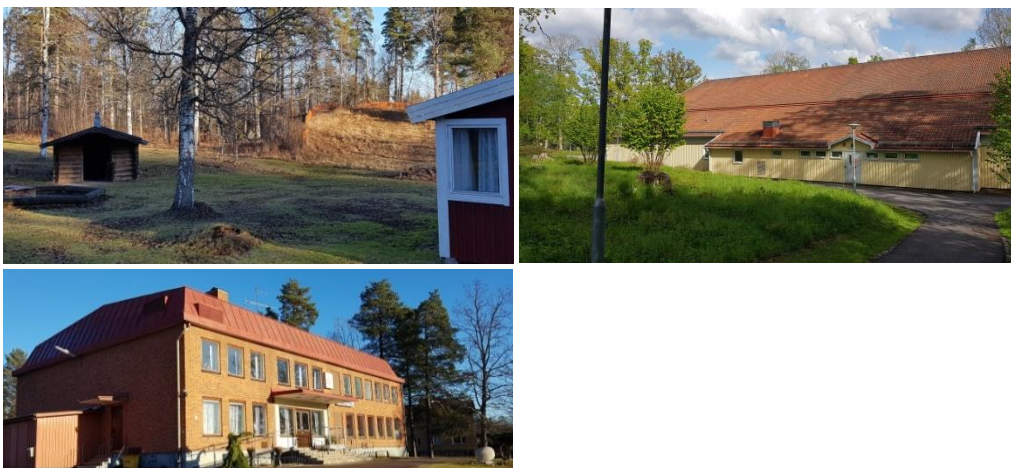

Eftersom världen befinner sig mitt i en pandemi är det denna gång inte möjligt att kalla till stormöten för att förankra planerna. HUG inledde därför året med att dela ut en frågeenkät till alla brevlådor i samhället och dess omnejd. På Facebook sidan Högsjö med omgivningar lades viss information om enkäten. HUG medlemmar som jobbar nära skolan marknadsförde enkäten i skolan, plus bad om utvecklingsidéer direkt från barnen.

Allmänheten kom med många förslag på utvecklingsområden. Barnen uttryckte stort intresse runt sanden på badplatsen och en roligare central lekplats. (Det var roligt att kommunens lekplatsansvariga gav barnen en möjlighet att komma med önskemål till den centrala lekplatsen.) HUG har grupperat förslagen så här:

- **Fritid och friskvård** där t.ex. elljusspåret redan är ett påbörjat projekt, där det nu är dags att söka finansiella bidrag. Utegymp, attraktiv badplats, uppgradera centrala lekplatsen och utrustningen i Kvarnängshallen är andra arbetsområden. Tillgängligheten till skogsstigar och grillpaltser när barnvagn och rullator medföljer. En projektgrupp har bildats med fokus på att äska pengar till Ledbelysning och ett utegym i naturmaterial.
- **Högsjö Bollklubb** har dragit igång ett stort projekt för att få till t.ex. konstgräsplan och padelbanor. Detta projekt fick stort stöd i enkätundersökningen. Det finns redan en projektgrupp som arbetar med att söka pengar till investeringarna.
- **Service 2.0** innehåller allt från att göra Högsjö mer synligt digitalt, samt försöka påverka myndigheter m.m. eller ta reda på hur beslutsunderlagen ser ut, för att fler vältrampade gångvägar skall få belysning eller bussförbindelser skall ge ungdomar tillgång till fritidsaktiviteter på annan ort. Plus hålla sig a-jour med förändringar i det lokala serviceutbudet.
- **Högsjö Folketshus** har också påbörjat ett projekt med renovering av sitt tak. Även detta projekt kräver arbetsgrupper som jobbar för att få fram bidragspengar. Drömmålet är solceller på taket och därmed sänkt elförbrukning. Folketshus styrelsens fokus är på tätning och målning av taket.

I rådande pandemiläge är svårt med förankringsarbetet av utvecklingsplanen. Mycket måste göras på ett annorlunda sätt. Då alla lokala evenemang är inställda även i år, går det inte att marknadsföra den nya planerna när ortsborna är samlade. HUG har därför beslutat sig för att kopiera Utvecklingsplanen och dela ut den i alla postlådor.

Andra utvecklingsområden att arbeta vidare med

Behålla och utveckla skolan

Fritidsaktiviteter alternativ till bollsporter för ungdomar

Buss tidtabeller, som synkar med skoltider och möjliggör att överhuvudtaget åka kommunalt.

Satsa på turism

Hjort och vildsvinsfritt